

Θέματα Εφαρμοσμένης Πολιτικής Ανάλυσης

Ενότητα 3 : Κόμματα ή Πρόσωπα.

Θεόδωρος Χατζηπαντελής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Κόμματα ή Πρόσωπα;

Η παράμετρος του εκλογικού συστήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Η παράμετρος του εκλογικού συστήματος
2. Μεταβλητές.
3. Η περίπτωση της Ελλάδας και παραδείγματα.

Εξαρτημένη ή ανεξάρτητη μεταβλητή;

Πως επιδρά; (ανεξάρτητη)

Επιδρά στο κομματικό σύστημα και όχι στα κόμματα αυτά καθ' εαυτά.

Πως προκύπτει; (εξαρτημένη).

Ανεξάρτητη

- Επιδρά στον ψηφοφόρο: τον κατευθύνει ή δεν τον κατευθύνει να επιλέξει κόμμα.
- Επιδρά στο κομματικό σύστημα: μειώνει ή αυξάνει τον αριθμό των κομμάτων.

1. Η περίπτωση της Ελλάδας

- 2009: 5 κόμματα, το μεγαλύτερο 44% (5% εκτός)
- 2012, Μάιος: 7 κόμματα, το μεγαλύτερο 19% (20% εκτός).

Ο θρυμματισμός του κομματικού συστήματος δεν προήλθε από το εκλογικό σύστημα.

- 2012, Ιούνιος: 7 κόμματα, το μεγαλύτερο 29% (7% εκτός).

Επέδρασε στον ψηφοφόρο: η επανατοποθέτηση 20% του εκλογικού σώματος προήλθε από το εκλογικό σύστημα [και τη συμπεριφορά του κομματικού συστήματος].

1. Αναλογικό ή Πλειοψηφικό;

- Αναλογικό σύστημα: **δεν κατευθύνει τον ψηφοφόρο, δεν επιδρά στο κομματικό σύστημα.**
- Προσοχή: Καθαρή αναλογική δεν υπάρχει πουθενά. [όσο μικρότερο το μέγεθος της εκλογικής περιφέρειας τόσο δυσαναλογικό το σύστημα].

2. Αναλογικό ή πλειοψηφικό;

- Όταν επιδρά (στο κομματικό σύστημα) αλλάζει ο αριθμός των κομμάτων.
- Προσοχή. Πρακτικά ενδιαφερόμαστε όχι για τον ακριβή αριθμό των κομμάτων αλλά για τα κόμματα που έχουν δυναμικό συνεργασίας [δηλαδή είναι διατεθειμένα να συνεργαστούν] ή/και δυναμικό εκβιασμού [απαιτούν να γίνει το δικό τους].

2. Η περίπτωση της Ελλάδας

- Από 5 τα κόμματα έγιναν 7. Με δυναμικό συνεργασίας υπήρχε 1+1 έγιναν 3+2.

3. Αναλογικό ή πλειοψηφικό;

- Ακριβής αντιστοιχία ποσοστού ψήφων σε ποσοστό εδρών (αναλογικό: το ένα άκρο).
- Διευκόλυνση του σχηματισμού κυβέρνησης (πλειοψηφικό: το άλλο άκρο).

Μεικτά συστήματα αυτά καθορίζονται σε δύο διαστάσεις τους.

[είσοδος: δηλαδή διαδικασία ψηφοφορίας]

[έξοδος: δηλαδή κατανομή εδρών].

Ελληνική περίπτωση

Το μεικτό σύστημα που έχουμε:

[είσοδος: μορφή ψηφοφορίας: αναλογική στα κόμματα, πλειοψηφική στα πρόσωπα]

[έξοδος: κατανομή εδρών: 250 αναλογικά, 50 πλειοψηφικά].

Τι είναι ο Βουλευτής;

Τοπικός αντιπρόσωπος [ατομικός διαμεσολαβητής]
ή

συλλογικός αντιπρόσωπος [διαμεσολαβητής πολιτικών].

Κόμματα ή πρόσωπα;

- Ιρλανδία: **αναλογικό** - πρόσωπα πρώτα, κόμματα μετά.
- Γερμανία: **αναλογικό** - κόμματα πρώτα, πρόσωπα μετά.

Βάρος στο πρόσωπο:

- Σύνδεση με κόμμα (πολιτικές) και τοπική αντιπροσώπευση.
- Μειώνει το δυναμικό εκβιασμών και πριμοδοτεί το δυναμικό συνεργασιών.
- Μειώνει τη στρατηγική ψήφο [μειονέκτημα του πλειοψηφικού].

Ελληνικό Σύνταγμα

- Άμεση, μυστική, καθολική ψηφοφορία: ένας άνθρωπος-μία ψήφος, όχι δια αντιπροσώπου.

Σύστημα (ερωτήματα)

- Αν ψηφίζαμε (μέχρι) 3 κόμματα; Τότε θα ήταν ευνοημένα όσα έχουν δυναμικό συνεργασιών [αλλά και παράλογες καταστάσεις: πχ ΣΥΡΙΖΑ, ΑΝΕΞ, ΛΣ-ΧΑ] αλλά θα χάναμε σε αναλογικότητα.
- Κατανομή εδρών: σε περιφέρεια ή σε σύνολο;

Συσχετισμοί [συντελεστές συσχέτισης-συμπάθειας]

Πίνακας 1: συντελεστές συσχέτισης.

	ΝΔ	ΣΥΡΙΖΑ	ΠΑΣΟΚ	ΑΝΕΞ	ΛΣ-ΧΑ	ΔΗΜΑΡ	ΚΚΕ
ΝΔ	1	-,246	,160	,023	,113	,175	-,133
ΣΥΡΙΖΑ	-,246	1	-,006	,255	-,094	,166	,450
ΠΑΣΟΚ	,160	-,006	1	,008	-,009	,370	,067
ΑΝΕΞ	,023	,255	,008	1	,314	,041	,099
ΛΣ-ΧΑ	,113	-,094	-,009	,314	1	-,003	-,016
ΔΗΜΑΡ	,175	,166	,370	,041	-,003	1	,244
ΚΚΕ	-,133	,450	,067	,099	-,016	,244	1

Μετακινήσεις [Μάιος προς Ιούνιος]

Πίνακας 2: Μετακινήσεις [Μάιος προς Ιούνιος].

	ΝΔ	ΣΥΡΙΖΑ	ΠΑΣΟΚ	ΑΝΕΞ	ΛΣ-ΧΑ	ΔΗΜΑΡ	ΚΚΕ	Άλλο
ΝΔ	80,4%	3,9%	1,1%	1,7%	3,4%	0,6%		8,9%
ΣΥΡΙΖΑ	3,8%	82,3%		1,3%	0,6%	7,6%		4,4%
ΠΑΣΟΚ	7,1%	6,3%	65,2%	1,8%	0,9%	7,1%		11,6%
ΑΝΕΞ	22,8%	8,8%	1,8%	54,4%	1,8%	3,5%		7,0%
ΛΣ-ΧΑ	12,9%			9,7%	61,3%			16,1%
ΔΗΜΑΡ	4,1%	8,1%		1,4%	1,4%	71,6%		13,5%
ΚΚΕ	3,1%	6,3%					87,5%	3,1%
Άλλο		12,5%			12,5%	25,0%		50,0%
Δράση	35,7%	7,1%				7,1%		50,0%
ΑΝΤΑΡΣΥΑ		71,4%				14,3%		14,3%
Δημιουργία ξανά	7,7%							92,3%
Οικολόγοι	20,0%	60,0%					20,0%	0,0%
Άκυρο	8,0%	4,0%	4,0%		4,0%			80,0%

Σύστημα (Κόμματα ή Πρόσωπα;)

Πίνακας 3: Σύστημα.

K1	✓	K2		K3		K4		K5	
Υ1		Υ1		Υ1		Υ1		Υ1	
Υ2	✓	Υ2		Υ2		Υ2		Υ2	
Υ3	✓			Υ3		Υ3		Υ3	
Υ4				Υ4				Υ4	
				Υ5				Υ5	

ΕΠΙΛΕΓΩ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ Κ και σε αυτό κάποιους από τους Υ.

Σύστημα 1

Πίνακας 4: Σύστημα.

K1	√	K1	2
K2		K2	
K3	√	K3	1
K4	√	K4	3
K5		K5	
K1	√	K1	2

ΕΠΙΛΕΓΩ ΕΝΑ ΑΡΙΘΜΟ ΚΟΜΜΑΤΩΝ Ή ΤΑΞΙΝΟΜΩ ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ.

Σύστημα 2

Πίνακας 5: Σύστημα.

K1	1/3	K1	2
K2		K2	
K3	1/3	K3	1
K4	1/3	K4	3
K5		K5	
K1	1/3	K1	2

Στο πρώτο η ψήφος διασπάται σε ίσα μέρη. Στο δεύτερο είναι ΜΙΑ και δηλώνεται από τον ψηφοφόρο η σειρά χρήσης της. Στην πραγματικότητα χρησιμοποιείται το μέρος που δεν χρειάζεται για την πρώτη επιλογή για τη δεύτερη κοκ.

Σύστημα 3

- Στο STV επιλέγεται η αλληλεπίδραση προσώπων-κομμάτων με αναλογική.
- Σε συστήματα πολλαπλών ψήφων επιλέγονται κόμματα σε ένα πλειοψηφικό σύστημα [ή αν δεν υπάρχουν κόμματα πρόσωπα σε πλειοψηφικό σύστημα].

Σύστημα 4

- Στο δεύτερο δεν μπορεί να υπολογιστεί εκλογικό μέτρο. Έτσι, ενδέχεται μια τριάδα με 40% πχ να υπερισχύσει όλων των άλλων. Υποχρεωτικά αναγκάζονται όλοι να ψηφίσουν 3 επιλογές.
- Στο πρώτο υπολογίζεται εκλογικό μέτρο και είναι απόλυτα αναλογικό.

Σύστημα 5

- Προκύπτει το πρόβλημα επιλογής προσώπων.
- Στο δεύτερο δεν είναι δυνατόν να επιλεγούν πρόσωπα [εκτός της περίπτωσης 1 υποψήφιος ανά κόμμα: τότε όμως τι γίνεται με «ανεξάρτητους»;].
- Στο πρώτο επιλέγονται πρόσωπα σε σχέση με κόμματα.

Σύστημα (δύο εναλλακτικές λύσεις)

- STV σε ευρείες [6-9 βουλευτές] περιφέρειες.
- Μεικτό [είσοδος] με 100 μονοεδρικές και 100 περιφερειακές όπου όμως οι βουλευτές των περιφερειακών εκλέγονται στις μονοεδρικές.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
- Πίνακες
- Πίνακας 1-2: Συσχετισμοί – Μετακινήσεις. Εκλογές 2009 και 2012. Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών.
- Πίνακας 3-5: Παραδείγματα.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεόδωρος Χατζηπαντελής. «Θέματα Εφαρμοσμένης Πολιτικής Ανάλυσης. Κόμματα ή Πρόσωπα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS317/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Σωτήρογλου Μαρίνα
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

